

3.4.2.2 EØSU støtter forslaget fra Europa-Parlamentets udvalg om konstitutionelle anliggender om så vidt muligt at samle ratificeringerne omkring en symbolsk dato (f.eks. den 8. eller 9. maj).

3.4.3 EØSU går således ind for, at de europæiske institutioner medvirker aktivt i udformningen og iværksættelsen af kommunikationsstrategien vedrørende forfatningstraktaten. Det

er vigtigt at handle sammen med medlemsstaterne og at sende borgerne et stærkt og positivt signal om Europa.

3.4.4 EØSU forpligter sig for sit vedkommende til at overbringe det europæiske civilsamfund nogle klare budskaber om de demokratiske fremskridt i forfatningstraktaten, ikke mindst med hensyn til unionsborgerskab og medindflydelse.

Bruxelles, den 28. oktober 2004

Anne-Marie SIGMUND

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »De økonomiske muligheder i miljø«

(2005/C 120/24)

Den 22. april 2004 anmodede det kommende nederlandske formandskab via et brev fra Atzo Nicolai, minister for EU-anliggender, under henvisning til EF-traktatens artikel 262 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at udarbejde en udtalelse om »De økonomiske muligheder i miljø«.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Stéphane Buffetaut til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 21. september 2004.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 412. plenarforsamling den 27.-28. oktober 2004, mødet den 28. oktober 2004, følgende udtalelse med 130 stemmer for, 2 stemmer imod og 2 stemmer hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 Det kommende nederlandske formandskab anmodede ved brev af april 2004 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at afgive en sonderende udtalelse om »De økonomiske muligheder i miljø«. Det nederlandske formandskab ønsker at sætte fokus på de »win-win«-muligheder, hvor fremskridt på miljøteknologi- og miljøbeskyttelsesområdet kan bidrage til opfyldelsen af Lissabon-strategiens økonomiske og sociale mål.

1.2 Det Europæiske Råd beskæftigede sig kun i begrænset omfang med de miljømæssige aspekter, da det opstillede det meget ambitiøse mål om, at EU skulle blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed. Det er dog kun ordet »holdbar«, som kan lede tankerne hen på bæredygtig udvikling.

1.3 Først to år senere traf Rådet de beslutninger, som skulle føre til strategien for bæredygtig udvikling. Denne strategi skulle således supplere Lissabon-strategien.

1.4 Er det så ensbetydende med, at miljøet er en integreret del af Lissabon-strategien? Den økonomiske afmatning, som har ramt visse økonomier i Den Europæiske Union, betyder, at økonomisk vækst og jobskabelse får topprioritet, mens miljøet kun får anden prioritet efter princippet om, at man skal gøre sig de nødvendige erfaringer, inden man giver sig til at filosofere. Er miljøet ikke netop en forudsætning for liv? Bør det derfor ikke være et spørgsmål, som vedrører alle og ikke kun specialisterne?

1.5 En række vigtige aktører inden for den europæiske økonomi har i den forbindelse udtrykt bekymring over EU's og navnlig Kommissionens vilje til at spille en international pionerrolle på miljøområdet, idet de frygter, at EU vil komme til at gå enegang.

1.6 Viljen til at gennemføre Kyoto-protokollen, selv om den ikke er blevet ratificeret af EU's vigtigste konkurrenter, har således skabt uro i nogle af EU's økonomiske kredse, der finder, at det er en naiv og farlig tilgang, som kan få negative konsekvenser for den europæiske økonomis evne til at begå sig i den hårde internationale konkurrence. Andre er af den opfattelse, at Kyoto-målene kan bidrage til at effektivisere produktionsmetoderne, reducere omkostningerne, lette presset på energiressourcerne og råvarerne og herved forbedre den europæiske økonomis konkurrenceevne. Der findes således en debat, som bør belyses yderligere ved hjælp af konkrete eksempler.

1.7 De industrier, som anvender kemikalier, har ligeledes udtrykt bekymring over forslaget om registrering, vurdering og godkendelse af kemikalier (Reach), der har modtaget hård kritik i den konsekvensanalyse, som Kommissionen har udarbejdet.

1.8 Man kan ikke blot vende det døve øre til denne bekymring og kritik, der ikke knytter sig til bestemte principper eller politikker, og som afspejler den holdning, at kravene om økonomisk vækst og jobskabelse og den nuværende praksis er i modstrid med miljøhensynene, der kommer til udtryk via overdreven regulering uden hensyntagen til vilkårene for den økonomiske konkurrence. Problemerne skyldes en undervurdering og en forkeret forvaltning af instrumenterne, procedureerne og gennemførelsesstrategierne.

1.9 Samtidig har visse virksomheder, heriblandt flere større virksomheder og store dele af industrien, dog gjort bæredygtig udvikling til en vigtig del af deres strategi. Formanden for det franske selskab »Veolia environnemen« har på et regeringsseminar sagt, at »en virksomheds præstationer målt i bæredygtig udvikling ikke kun bidrager til at gøre virksomhedens aktiviteter mere legitime i civilsamfundets øjne, men også i stigende grad til at forbedre virksomhedens internationale konkurrenceevne og tiltrække investorer«. Denne anskuelse bliver mere og mere fremherskende i de økonomiske kredse.

1.10 Der er således en igangværende debat. Der foregår en livlig debat i hele samfundet, og navnlig i de økonomiske og sociale kredse samt i miljøorganisationer. Det rejste spørgsmål er klart: Udgør miljøhensyn en hæmsko for virksomhedernes konkurrenceevne eller giver de mulighed for at udvikle nye færdigheder, markeder eller teknologier?

1.11 Offentligheden, regeringerne, erhvervs- og fagforingslederne, forbrugerne og lederne af miljøbeskyttelsesforeninger stiller sig ikke længere tilfreds med teoretiske drøftelser, der er fulde af gode intentioner, men som ikke fører til konkrete resultater. De har brug for præcise analyser og konkrete eksempler, for politik er et spørgsmål om realisme og ikke idealisme, selv om sidstnævnte er med til at give politik

mening. Papirindustriens strategi for bæredygtig udvikling er et glimrende eksempel på dette.

2. Er der økonomiske muligheder i miljø?

2.1 Spørgsmålet er her, om udviklingen af visse økonomiske sektorer ikke er betinget af et naturligt og økonomisk miljø af høj kvalitet, og om miljøteknologierne kan yde et reelt bidrag til opfyldelsen af Lissabon-målsætningerne om økonomisk og social udvikling. Spørgsmålet er også, om de miljømæssige standarder og begrænsninger ikke kun er til hinder for den økonomiske vækst, konkurrenceevnen og dermed beskæftigelsen.

2.2 Det siger sig selv, at turist- og fritidssektoren er afhængig af et miljø af høj kvalitet. Hele regioner eller stater i EU er som led i deres økonomiske og sociale udvikling i høj grad afhængige af turismen. Kvaliteten af miljøet er en vigtig forudsætning for, at de pågældende samfund kan opnå en velafbalanceret udvikling. Ødelagte landskaber og byer som følge af overdreven ejendomsspekulation, en fordærvet natur og forurenede have fører til katastrofale økonomiske forhold og gør uoprettelig skade. Det samme er tilfældet inden for f.eks. fiskeri, landbrug og jagt. Spørgsmålet er, om miljøteknologier kan bidrage til fremme af vækst og innovation. Hvis dette er tilfældet, bør man undersøge, hvordan man kan fremme udviklingen og udbredelsen af disse teknologier uden på uretmæssig vis at fordreje konkurrencens spilleregler.

2.3 Det er vigtigt, at en egentlig teknologisk revolution gennemføres med succes, i betragtning af det berettigede ønske, som befolkningerne i vækstlandene har om at opnå den samme levestandard som i EU, og det betydelige pres, som det vil give på naturressourcerne og miljøet, hvis denne udvikling sker på de nuværende tekniske og økonomiske betingelser. Marginale nyskabelser vil ikke kunne løse dette problem. I praksis stræber 80 % af jordens befolkning efter at opnå den samme levestandard som de 20 %, der er verdens rigeste. Det er utænkeligt, at vi vil kunne fortsætte med at leve på denne måde, eftersom det vil have katastrofale konsekvenser. Man bør dog samtidig undgå at overreagere med afsæt i de mest pessimistiske fremtidsperspektiver. En række forhold (optøningen af polarisen, truet biodiversitet, afskovning, oversvømmelser osv.) tyder på, at der sker globale klimaændringer, der både er natur- og menneskeskabte. Indsatsen imod negative miljøvirkninger, f.eks. nedbringelsen af syrerregn via rensning af røggasserne for svovloxid har bidraget markant til at forebygge skovdøden i Europa. Betimelige advarsler fra miljøforkæmpere har, om end de undertiden har været overdrevne, ofte fået både offentligheden og de offentlige myndigheder til at reagere. Alle aktører må have en interesse i fortsat at arbejde for en velafbalanceret udvikling inden for forebyggende miljøbeskyttelse.

2.4 Selv om det er oplagt at tænke på industrielle produktionsmetoder, bør det understreges, at landbrugsmæssige produktionsmetoder, transportmidler og metoder til fremstilling af energi har en væsentlig indflydelse på miljøet og folkesundheden. Innovation og miljøteknologier vedrører ligeledes disse vigtige økonomiske sektorer.

2.5 Udviklingen og de videnskabelige og tekniske forandringer har uundgåeligt konsekvenser på det sociale plan. Miljøteknologier adskiller sig på ingen måde fra andre nyskabelser, og især ikke hvis de skal erstatte traditionelle og afprøvede, men ikke særlig miljøvenlige teknologier. Det er nødvendigt i forvejen at tage højde for disse ændringer, som bør ledsages af foranstaltninger til fremme af erhvervsuddannelse og grundlæggende uddannelse. Miljøbeskyttelse bør ikke føre til stigende arbejdsløshed og afindustrialisering, for så vidt der anvendes forsvarlige og velgennemtænkte procedurer og instrumenter. Der bør være en konstant dialog mellem dem, som står for udformningen af miljøreglerne, og repræsentanterne for de økonomiske og sociale kredse med henblik på hensigtsmæssig forebyggelse og måling af de konsekvenser, herunder negative konsekvenser, som de planlagte foranstaltninger kan få for væksten og beskæftigelsen.

2.6 EU står således over for en stor teknologisk udfordring. EU vil takket være sin videnskabelige og tekniske kapacitet kunne spille en pionerrolle i forbindelse med udviklingen af større miljømæssige nyskabelser, hvis den har den politiske vilje. Miljøbeskyttelse er forbundet med store omkostninger. Spørgsmålet er dog, om man ikke slipper billigere ved at handle frem for at lade stå til.

3. Hvad er miljøteknologier?

3.1 Der skelnes i praksis mellem to typer af miljøteknologier:

- miljøteknologier, som skal forbedre tekniske processer og produktionsmetoder og gøre dem »renere« og »miljøvenligere«. Dette gælder f.eks. katalysatorer, filtreringssystemer i industriskorstene, teknikker til forbedring af energieffektiviteten osv.
- teknologiske innovationer, hvis udformning tager hensyn til miljøet og overholder principperne om bæredygtig udvikling. Her kan nævnes vindmøller, kraftvarmeproduktion, brændselsceller, den nye generation af elektriske pærer (LED) osv.

3.1.1 Det er ikke altid let at trække »grænsen« mellem teknologier, der skal forebygge problemer, og teknologier, der skal løse problemer. De yderst relevante og nyttige principper, som ligger til grund for den integrerede produktspolitik (IPP) ⁽¹⁾ og direktivet om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC) ⁽¹⁾, afspejler således et forsøg på både at løse og forebygge problemer, hvilket er helt i tråd med en strategi for bæredygtig udvikling. Det er klart, at overvejelserne omkring produktudformningen i hele produktets livscyklus, bidrager til indførelsen af teknologier, som i højere grad kan sikre en bæredygtig udvikling.

3.2 Det skal understreges, at disse to typer af teknologier har en positiv indvirkning på miljøet og kan bidrage til at skabe økonomisk vækst og beskæftigelse.

3.3 EØSU har desuden ved flere lejligheder understreget, at »miljøindustrien« bør ses i sin helhed, og at udfordringen også består i gradvis at forbedre samtlige produktionsmetoder og produkter af hensyn til miljøet og ressourcerne ⁽²⁾.

3.4 Der kan skelnes mellem fire former for miljøteknologier: teknologier i slutningen af processen, integrerede teknologier, progressive teknologier, banebrydende innovationer (f.eks. klorfrie kemikalieprocesser). Integrerede og banebrydende teknologier betragtes ofte som teknologier, der kan give konkurrencemæssige fordele på lang sigt. Problemet er dog, at virksomhederne ikke altid kan træffe langsigtede valg på meget konkurrenceprægede markeder. Virksomhederne er tilbøjelige til at anvende progressive processer, hvilket dog i bredt omfang fører til miljømæssige forbedringer. Virksomhederne er tilbøjelige til at anvende progressive processer, hvilket dog i bredt omfang fører til miljømæssige forbedringer i deres sædvanlige investeringscykler.

3.5 De fremskridt, som industri- og servicesektoren har gjort og fortsætter med at gøre med hensyn til energieffektivitet, bidrager i praksis til en konstant forbedring af miljøet. Den økonomiske vækst, navnlig i vækstlandene, er dog med til at skabe et voksende pres på miljøet og naturressourcerne, selv om der er gjort teknologiske fremskridt.

4. Er miljøhensyn til hinder for økonomisk udvikling?

4.1 I løbet af de sidste tredive år, hvor vækstfaktorerne er blevet mere komplicerede siden de såkaldte gyldne år efter anden verdenskrig, er det virksomhedens evne til at innovere og sikre produkter og produktionsprocesser af høj kvalitet til fordel for dens kunder, miljø og ansatte, som giver den de bedste fremtidsudsigter og er i aktionærernes interesse.

⁽¹⁾ EUT C 80 af 30.3.2004.

⁽²⁾ EUT C 32 af 5.2.2004.

4.2 Allerede inden der blev indført lovgivning på dette område, var en række virksomheder begyndt at tilstræbe bæredygtig udvikling og offentliggøre tiltag og resultater på dette område under stigende bevågenhed fra kundernes, civilsamfundets, markedernes og offentlighedens side.

4.3 Den hårde konkurrence, der er affødt af den globaliserede økonomi, gør miljøkvaliteten og den sociale balance til vigtige faktorer, når det drejer sig om at tiltrække og holde på arbejdskraft og kapital. Det er vigtigt, at der bliver taget højde for disse faktorer i WTO-forhandlingerne.

4.4 En virksomheds præstationer målt i bæredygtig udvikling betragtes derfor i stigende grad som en vigtig faktor, når det drejer sig om at opnå internationale konkurrencefordele og tiltrække kapital.

4.5 Miljøhensyn betragtes ofte som en hæmsko for konkurrenceevnen og den økonomiske udvikling, men dette er ikke sandt. Markedet har allerede løftet en række miljømæssige udfordringer, som fulgte med lovgivningen. Kravene med hensyn til vandkvalitet og affaldshåndtering er eksempler herpå. Miljøteknologierne på disse to områder er under stadig udvikling. Servicevirksomhederne på miljøområdet har ved at finde et økonomisk svar på dette formålet at skabe og bevare jobs. I Frankrig har man inden for affaldshåndteringsindustrien f.eks. formået at skabe omkring 300 000 nye job.

4.6 Indsatsen for at spare på naturressourcerne har ført til teknologiske nyskabelser, der er kendetegnet ved en økonomisk forvaltning og begrænsede omkostninger. Her kan nævnes papirindustrien, som i de seneste år har skåret kraftigt ned på sit forbrug af vand. For femten år siden krævede fremstillingen af en ton papir ca. hundrede m³ vand. I dag kræves der i gennemsnit kun ca. 48 m³, samtidig med at forureningen er blevet begrænset med ca. 90 %. Dette giver både en række miljømæssige og økonomiske fordele.

4.7 De økonomiske sektorer turisme og fritid er som tidligere nævnt i høj grad afhængige af et naturligt og økonomisk miljø af høj kvalitet. I dette tilfælde er miljøhensynene ikke en hæmsko for konkurrenceevnen og den økonomiske udvikling, men snarere en vigtig forudsætning herfor. Turismen udgør en vigtig indtægtskilde i mange af EU's medlemsstater. I 2003 var indtægterne fra turismen f.eks. på 41,7 mia. \$ i Spanien, 36,6 mia. \$ i Frankrig, 31,3 mia. \$ i Italien, 23 mia. \$ i Tyskland, 19,4 mia. \$ i Det Forenede Kongerige, 13,6 mia. \$ i Østrig og 10,7 mia. \$ i Grækenland. Det skal dog bemærkes, at de forskellige målsætninger for miljøet kan være i modstrid med hinanden. Etablering af vindmøleparker kan f.eks. have negative konsekvenser for bevarelsen af landskaber og et miljø af høj kvalitet. Endelig skal det bemærkes, at turismen i høj grad

bidrager til at skabe ligevægt på betalingsbalancen i mange medlemsstater og har en jobskabende funktion, og at der er tale om en aktivitet, som pr. definition ikke kan udflyttes.

4.8 Det er imidlertid tvingende nødvendigt, at miljøreglerne overholder proportionalitetsprincippet. De økonomiske omkostninger ved en lovgivning bør ikke veje tungere end de forventede samfunds- og miljømæssige fordele. EØSU er dog udmærket bevidst om de vanskeligheder, der er forbundet med at foretage sådanne beregninger: Hvorledes skal omkostningerne ved befolkningens sundhed eksempelvis evalueres? Der bør selvsagt være en reel balance mellem omkostningerne ved en miljøforanstaltning og omkostningerne ved de undgåede skader. Procedurer til gennemførelse af lovgivningen bør samtidig være tilgængelige for alle parter. Ellers kan resultatet blive det modsatte, dvs. en situation, hvor økonomiske og sociale forhold og modstand fra forbrugerne gør det vanskeligt at anvende loven.

4.8.1 Et interessant eksempel er her bilindustrien, som opererer på et meget ufleksibelt marked med begrænset spillerum som følge af det høje konkurrencepres og forbrugernes tendens til at sætte pris, komfort og sikkerhed højere end miljøhensyn. Indførelsen af miljøteknologier sker derfor gradvis. Der er snarere tale om etapevise forbedringer end revolutionerende teknologier, som stadig er for dyre og derfor vanskelige at afsætte. Toyotas hybridbil Prius er imidlertid et godt eksempel på ændret forbrugerholdning, idet produktionen for nylig har måttet øges 50 % for at efterkomme efterspørgslen på verdensmarkedet, hvilket i absolutte tal udgør en forholdsvis marginal andel af verdens bilproduktion. Det er dog et opmuntrende element.

4.8.2 Eksemplet med partikelfiltre er interessant. Dieselmotorer producerer 25 % mindre CO₂ end benzinmotorer, men udleder partikler, som er sundhedsskadelige. Ekstraomkostningerne til et partikelfilter er omkring 500 EUR (5-10 % af prisen for et mindre køretøj). Så længe partikelfilteret ikke er gjort lovpligtigt, kan fabrikanterne derfor vælge mellem at foreslå det som ekstra tilbehør eller automatisk lade det installere og reducere fortjenesten, eftersom markedsvilkårene ikke giver mulighed for prisstigninger. Hvis 90 % af de tyske kunder valgte partikelfiltret, ville andelen i praksis falde til 5 % i resten af EU! Nogle fabrikanter (!) har således besluttet gradvis at udstyre deres køretøjer med et partikelfilter og reducere deres fortjeneste, men dette kan naturligvis ikke fortsætte i det uendelige, og især ikke på det meget konkurrenceprægede internationale marked. Der vil naturligvis ske en udbredelse af partikelfiltret, men dette vil følge udviklingen i kundernes købekraft, navnlig med hensyn til mindre køretøjer.

(!) F.eks. PSA, Peugeot, Citroën og Opel.

Dette eksempel viser tydeligt, hvordan markeder for miljøteknologi opstår: enten ved at forbrugeren selv bliver klar over, at investeringen er til nytte for ham selv eller for hans miljø, eller gennem lovgivningstiltag. Størstedelen af de hidtidige succeser på miljøbeskyttelsesområdet kan tilskrives den gældende lovgivning, og netop her er automobilsektoren et udmærket eksempel (f.eks. indførelse af 3-vejs-katalysatoren).

4.8.3 Der findes andre miljøteknologiske nyskabelser på dette område; bl.a. køretøjer med elektrisk start, øget genanvendelse, støjbekæmpelse og øget sikkerhed. Det vigtigste spørgsmål er omkostningerne ved disse teknologier.

4.8.4 Eksemplet med bilindustrien viser, at miljøteknologierne ikke får vid udbredelse, hvis ikke de er økonomisk levedygtige, og at der bør skabes en masseeffekt, hvis de skal være effektive. På et meget konkurrencepræget marked indføres miljøteknologier i praksis gradvis. Dette forudsætter pålidelige og veldokumenterede konsekvensanalyser, der ikke kun tager højde for miljø- og markedssituationen i EU, men også på internationalt plan.

4.8.5 De udfordringer, som forarbejdningsindustrien, herunder metalindustrien, den kemiske industri, papir- og papirmasseindustrien osv., står over for, er et andet eksempel på, hvor vigtigt det er at efterleve kravet om proportionalitet. Disse industrier opererer på et meget konkurrencepræget globalt marked og indgår i et særligt snævert samspil med miljøet. Komparative undersøgelser viser, at europæiske produktionsenheder inden for disse industrier sædvanligvis er meget øko-effektive, dvs. deres forbrug af råvarer og energi og udledninger ligger på det laveste niveau, som er teknologisk muligt. Den miljølovgivning, der berører disse industrier, hører til blandt verdens strengeste lovgivninger. Der kan opnås bedre resultater på miljøområdet ved gradvis at investere i de nyeste og mest effektive teknologier, hvilket kræver, at disse virksomheder er konkurrencedygtige på deres globale markeder. Det er vigtigt, at der i overensstemmelse med det enkelte lands teknologiske udvikling og investeringscykler stilles krav om bedre miljøpræstationer. Hvis kravene strammes alt for hurtigt, kan den yderligere omkostningsbyrde eller manglende adgang til mulige teknologier udgøre en hæmsko for virksomhedernes konkurrenceevne og fortsatte aktiviteter i EU.

5. Udvikling af nyskabende miljøteknologier

5.1 Nyskabende miljøteknologier er teknologier, som i deres udformning sigter mod miljøbeskyttelse og et mindre ressourceforbrug, hvilket ikke er tilfældet for de traditionelle teknologier, men disse nyskabende teknologier befinder sig stadig i en opstarts- eller testfase.

5.2 Der er opnået meget forskellige resultater med disse teknologier. Selv om vindmølleteknologien allerede har vist sit værd og er nået til den industrielle udviklingsfase takket være en meget markedsvenlig lovgivning, udgør den i lighed med kraftvarmeproduktion kun et supplement til de andre former for energiproduktion. Den nye generation af elektriske pærer (LED) er først lige blevet lanceret på et marked, som kan vise sig lovende takket være de teknologiske fremskridt. Oriental Pearl Tower i Shanghai (480 m) oplyses f.eks. ved hjælp af denne teknik, der er udviklet af en europæisk SMV ⁽¹⁾, og som gør brug af LED-felter, der fremstilles af en kinesisk virksomhed ⁽²⁾. Teknologierne til membranfiltrering af vand befinder sig stadig på forskningsstadiet. Andre nyttige teknologier finder imidlertid kun anvendelse i begrænset omfang.

5.3 De meget forskellige resultater kræver derfor tilpassede instrumenter, både hvad angår finansiering, udveksling af oplysninger, etablering af netværk samt lovgivnings- og skattemæssige instrumenter. Der bør ligeledes foretages en klar skelnen mellem de forskellige teknologier for at indkredse de miljøteknologier, der rummer et egentligt potentiale, og undgå ressourcesspild.

5.4 De forskellige finansielle, skattemæssige og lovgivningsmæssige instrumenter, som man kan forestille sig, svarer til diverse etaper i gennemførelsen af nyskabende miljøteknologier:

- subsidier til forskning, feasibilityundersøgelser, virksomhedsvæksthuse
- risikokapital til opstartsfasen
- favorable eller klassiske lån i udviklingsfasen
- skatteincitament med henblik på konsolidering af markedet
- miljøafgifter for at forebygge anvendelsen af ikke miljøvenlige teknologier i de tilfælde, hvor der findes alternative teknologier, og for at bidrage til miljøforskningen.

Brændstoffer af landbrugsoprindelse (diester), der er lige så dyre at fremstille som olieprodukter, udvikles f.eks. ikke i Frankrig, eftersom de beskattes lige så hårdt som olieprodukter. Med henblik på at fremme produktionen og anvendelsen af disse brændstoffer, er det muligt at indføre en mere fordelagtig beskatning eller gå lovgivningsvejen og herigennem foreskrive en blanding i et bestemt forhold med de traditionelle brændstoffer. Det drejer sig om at finde en balance mellem de økonomiske omkostninger, de undgåede problemer og de miljømæssige fordele.

⁽¹⁾ Citélum.

⁽²⁾ Shanghai Communication Technology Developments Co. Ltd.

5.5 Der bør desuden udvikles netværk til udveksling af oplysninger om bedste praksis og nye teknologier. Dette har afgørende betydning både for iværksættere og offentlige myndigheder, som i deres beslutningstagen har behov for pålidelige og effektive instrumenter for at kunne foretage et fornuftigt valg mellem de traditionelle og afprøvede teknologier og de nye teknologier, der er miljøvenligere, men som er mindre kendte og ikke blevet afprøvet i samme grad.

5.6 Dette er især vigtigt, hvis offentlige kontrakter skal kunne bidrage til udbredelsen og udviklingen af miljøteknologier. Ud over offentlige kontrakter bør der også tages hensyn til de private markeder, som er mere fleksible og reaktive. Visse virksomheder har allerede opført hensynet til bæredygtig udvikling på listen med kriterier for udvælgelsen af leverandører, ligesom de har vedtaget standardklausuler vedrørende bæredygtig udvikling, der gradvis skal indskrives i leverandørkontrakter, og investeret i uddannelse af deres indkøbere inden for bæredygtig udvikling.

5.7 Miljømærker og diverse pris- og præmiesystemer bør sætte fokus på og fremme miljøteknologier.

5.7.1 På initiativ af det finske formandskab i 1999 blev der under det portugisiske og franske formandskab i 2000 iværksat og videreført en debat om en europæisk vision for kvalitet. Dette førte til, at der under ledelse af Den Europæiske Organisation for Kvalitet blev offentliggjort et vigtigt dokument. Nogle af de punkter, som blev rejst på det tidspunkt, kan være nyttige i forbindelse med miljøteknologierne.

6. Et spørgsmål, som vedrører alle

6.1 Det er ikke miljøspecialisternes opgave at skabe de økonomiske muligheder i miljøbeskyttelse. Miljøbeskyttelse spiller allerede en afgørende rolle på vigtige områder som turisme og fritid. Hvad angår miljøteknologierne, ligger nøglen til succes i etableringen af et egentligt marked og virksomhedernes reaktionsevne. Der bør sættes større fokus på virksomhedernes og erhvervssektorens frivillige initiativer på områderne teknologiske nyskabelser og miljøbeskyttelse.

6.2 Det er klart, at virksomhederne vil være interesseret i miljøteknologier og sikre deres udvikling, hvis de fører til et reelt fald i produktionsomkostningerne som følge af et lavere forbrug af energi og råvarer, en forbedring af virksomhedens og dens produkters image, øget salg og begrænsede miljøom-

kostninger. Det er dog nødvendigt, at virksomhederne kender til disse miljøteknologier for at kunne se fordelene ved at anvende dem. Der bør derfor oprettes et egentligt netværk til udveksling af oplysninger og bedste praksis på miljøteknologiområdet, som bør involvere offentlige myndigheder, erhvervsorganisationer, teknologiske centre og forskningscentre.

6.3 Det er nødvendigt at mobilisere iværksættere og branchefolk. Det er også vigtigt at mobilisere kunderne og forbrugere, eftersom der ikke vil være et marked uden dem. Det er vigtigt, at offentligheden får øjnene op for miljøteknologiernes nytteværdi, både i forbindelse med miljøbeskyttelse og produktion, da disse teknologier ellers vil komme til at spille en ubetydelig rolle i den økonomiske udvikling, der fortsætter uden dem.

6.3.1 Miljøpolitikkerne bør tage højde for disse teknologiers økonomiske konsekvenser, ligesom de økonomiske politikker bør tage højde for de miljømæssige krav. Der bør på sin vis være interaktion mellem disse politikker, eftersom der kun kan opnås væsentlige resultater ved først at undersøge, om de førte politikker kan gennemføres i praksis set ud fra et økonomisk synspunkt, og om de har en positiv indvirkning på miljøet.

6.3.2 Der bør ligeledes på så tidligt et tidspunkt som muligt tages højde for de sociale konsekvenser, der forbundet med indførelsen af miljøstandarder og -teknologier, ligesom der bør iværksettes en række uddannelsesinitiativ, således at de medarbejdere, der har ansvaret herfor, kan løse opgaven på bedst mulig vis og ikke risikerer at miste deres job.

6.4 Modernisering og økonomisk vækst i rigt befolkede og initiativrige lande gør det nødvendigt at udvikle effektive miljøteknologier i stor skala. Det er en ny økonomisk, social og miljømæssig udviklingsmodel, som kræver en specifik planlægning og gennemførelse. EU kan i kraft af sine særlige beføjelser på miljøteknologiområdet blive en vigtig partner for vækstlandene og få adgang til en række nye markeder.

6.5 Konkrete eksempler på indførelse af progressive, integrerede og banebrydende teknologier viser, at forskning og udvikling af miljøteknologier kan give endnu flere økonomiske fordele, samtidig med at de udgør en nødvendighed. Det er nemlig vores fremtid, der står på spil, og det har ingen råd til at overse. Vi er ansvarlige for jorden, som vores børn overtager efter os.

Bruxelles, den 28. oktober 2004

Anne-Marie SIGMUND

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag blev forkastet, men opnåede mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 1.8 ændres som følger:

»Man kan ikke blot vende det døve øre til denne bekymring og kritik, ~~der kommer fra visse hold ikke knytter sig til bestemte principper eller politikker~~, og som afspejler visse økonomiske aktørers holdning, nemlig at kravene om økonomisk vækst og jobskabelse og den nuværende praksis er i modstrid med miljøhensynene, der kommer til udtryk via overdreven regulering uden hensyntagen til vilkårene for den økonomiske konkurrence. Problemerne skyldes en undervurdering og en forkert forvaltning af instrumenterne, procedurerne og gennemførelsesstrategierne.«

Afstemningsresultat:

46 stemmer for

71 stemmer imod

9 stemmer hverken for eller imod
